

Židova u gospodarstvu Podravine i osobito Koprivnice, gdje su Židovi vodili najvažnije ekonomske poslove.

I Anna Maria Grünfelder bavi se napaćenom povijesti Židova. Obradila je temu o životu i stradanju Židova u izbjegličkoj krizi pred Drugi svjetski rat, kada se u Hrvatskoj našlo mnogo Židova koji su bježali pred Hitlerovim progonom. Autorica osobito navodi primjere iz Međimurja.

U ovaj broj Podravine javio se i jedan od najaktivnijih suvremenih istraživača života Hrvata u Mađarskoj - Đuro Franković iz Pečuha. Ovaj put temeljito i toplo piše o jednom od narodnih crkvenih običaja Hrvata - o slavlju Imena Isusovog po Božiću, koje pada na 2. siječnja. Navodi veći broj hrvatskih narodnih molitvi i pjesama, te uprizorenja, vezanih uz to slavlje. Na kraju, Željko Karaula analizira povijesno djelo Budislava pl. Budisavljevića, velikog župana Bjelovarsko-križevačke županije, pod naslovom «Pomenci iz mog života». Donosi i odlomak iz toga djela, koji govori o događanjima u navedenoj županiji od 1884. do 1888. godine.

Petar Feletar

GEOADRIA, GEOGRAFSKI ZNANSTVENI ČASOPIS, ODJEL ZA GEOGRAFIJU SVEUČILIŠTA U ZADRU, ZADAR 1/2010., STR. 238

Časopis Geoadria ušao je u 15. godinu izlaženja. Izlaze dva (obimna) sveska godišnje, a izdaju ga zajednički Hrvatsko geografsko društvo Zadar i Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru. Od početka je glavni urednik prof. dr. sc. Damir Magaš (koji je bio i prvi rektor Sveučilišta u Zadru), pomoćnik urednika je agilni doc. dr. sc. Josip Faričić, a tehnička urednica je Maša Surić.

Od skromnog stručnog časopisa prije 15 godina, Geoadria se razvila u vodeći znanstveni geografski časopis u Hrvatskoj. Časopis se danas referira u nekoliko svjetskih sekundarnih časopisa (baza), kao što su GEOREF, GEOBASE, Enviromental Sciences i drugi. Svi članci u časopisu danas se objavljuju na hrvatskom i engleskom jeziku, članci su opremljeni znanstvenim instrumentarijem, te su odgovarajuće grafički i ilustrativno opremljeni. Geoadria se redovito objavljuje i kao on-line inačica na web stranici: <http://hrcak.srce.hr/geoadria>.

U broju 1 za 2010. godinu Geoadria donosi 7 znanstvenih članaka, a sadržajno prati višegodišnju orijentaciju ovoga časopisa. Naime, Geoadria najviše prostora posvećuje radovima koji istražuju sadašnjost i historijsko-geografski slijed života na obalnom i osobito otočnom prostoru istočnog Jadrana. Dakako, u toj orijentaciji, koja je logična, posebna pozornost posvećuje se području sjeverne Dalmacije. U kontekstu takve orijentacije, objavljuju se i drugi geografski radovi, pa i iz udaljenijih područja Hrvatske (i svijeta), kako bi se mogle vući odgovarajuće usporedbe.

Damir Magaš i Ante Blaće u prvom uvrštenom članku prikazuju geomorfološka obilježja Danilskog polja kod Šibenika i to kao osnovicu historijsko-geografskog razvitka toga povijesnog prostora. Po nalazima još iz srednjeg neolitika (poznata Danilska kultura), to je područje

poznato po kontinuitetu naseljenosti kroz više tisuća godina. U razvoju te duge naseljenosti, važan faktor su bile prirodno-geografske prilike, a pogotovo geomorfološko stanje toga polja. Geomorfološko-pedološke značajke Danilskog polja bile su važne za agrarno vrjednovanje kraja, a time i za historijsko-geografski razvoj i raspored naseljenosti. Ovaj je članak primjer valjana povezivanja prirodno-geografskih uvjeta i društvenog razvoja.

Valentina Brečko Grubor, sa Oddelka za geografiju iz Kopra, razrađuje stanje okoliša u slovenskom dijelu Jadranskoga mora. Ona analizira sve relevantne faktore koji su utjecali na pogoršanje ekološkog stanja Jadranskoga mora u Slovenskem Primorju. Vodenim tokovima, izravnim ispuštanjem otpadnih voda, erozijom zemlje, površinskim otjecanjem oborinskih voda i drugim procesima, u more se ispušta i mnogo hranjivih sastojaka. S obzirom da se more ovdje znatno ugrije, a strujanje je slabo, voda gubi kisik, čime dolazi do vrlo slabog samopročišćenja slovenskih zaljeva. Uz to, dolazi i do sve češćeg cvjetanja mora i masovne pojave raznih alga. Sve to čini slovensku obalu jednom od najosjetljivijih i ugroženijih u Sredozemlju.

Nina Lončar se bavi analizom i stanjem okoliša na otoku Murteru. Kod toga primjenjuje suvremene metode i modele istraživanja - tzv. model DPSIR. Radi se o metodi kvantificiranih usporedbi prirodnogeografskih i društvenogeografskih značajki i faktora, na temelju kojih se može odrediti razina ekološkog stanja (otoka Murtera). Uz prirodnogeografske, glavni čimbenik pritiska na prostor je svakako prostorni raspored i kvaliteta stanovništva, te ubrzani razvoj turizma.

Lena Mirošević i Branimir Vukasov analiziraju i postavljaju prostorni identitet otoka Paga i južnog podvelebitskog primorja. To je studija koja analizira razine prostorne identifikacije stanovništva - lokalni identiteti, regionalni, nacionalni i slično. Osjećaj i razina takve pripadnosti i identiteta rezultat je historijsko-geografskih, gospodarskih, prirodnih, kulturoloških i drugih turbulencija i razvoja kroz duža razdoblja. Na otoku Pagu i starigradskom podvelebitskom prostoru, najjači identitet je osjećaj pripadnosti Dalmatincima, potom Primorcima i ostalima. U karlobaškom podvelebitskom području dominira pripadnost Primorcima, pa potom Ličanima i Dalmatincima. Pripadnost identitetu Podgorci zabilježen je samo u starigradskom kraju (oko 4 posto ispitanika).

Helena Karlič Mujo razradila je suvremene demografske i razvojne izazove u općini Dubrovačko primorje. Ova općina, koja se sastoji od 20 malih naselja, nalazi se na jadranskoj magistrali sjeverozapadno od Dubrovnika. Maksimalan broj stanovnika dosegla je davne 1900. godine (5371), te je primjer snažne depopulacije, pogotovo u najnovijem razdoblju (2001. tu je živjelo tek 2216 žitelja). U članku se razrađuju razlozi takvog demografskog razvoja, a kao važan čimbenik emigracijske depopulacije navodi se i Domovinski rat.

Josip Faričić, Vera Graovac i Anica Čuka još jednom analiziraju razvoj i suvremene procese na malim hrvatskim otocima. S obzirom na snažnu depopulaciju malih otoka, taj prostor sve manje postaje atraktivan za rezidencijalno-radni boravak, a sve više postaje prostor za odmor i rekreaciju. To za sobom povlači drugačiji pristup i osmišljavanje stambenog prostora, a mijenja se i stil života na otocima. Time se mijenja ili transformira i otočni krajolik.

Helena Ilona Bogнар i Andrija Bogнар donose geografsku studiju iz unutrašnjosti Hrvatske. Pišu o povijesnom razvoju i političko-geografskim obilježjima granice i pograničja Hrvatske

i Slovenije na Žumberku i u Kupsko-čabranskoj dolini. Usprkos gorske periferije i stoljetnih miješanja, to je ostalo područje s dosta jasnom razgraničenošću kroz dugo razdoblje. I danas je ovdje najmanje spornih graničnih točaka između dvije zemlje. Ovdje oduvijek postoji visoka razina suživota, pa je tako organizirana i svakodnevica.

Kao i svaki dobar znanstveni časopis, Geoadria donosi prikaze važnijih geografskih znanstvenih skupova, te novih izdanja.

Dragutin Feletar

Ekonomaska i ekohistorija
Economic- and Ecobistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Volumen VI. / Broj 6
Zagreb - Samobor 2010.
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR - 10000 Zagreb
tel.: +385/1/61-20-148, fax: +385/1/61-56-879

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnici / Co-publishers:

Međunarodni istraživački projekti: "Triplex Confinium - Hrvatska višegraničja u euromediteranskom kontekstu" (voditelj prof. dr. sc. Drago Roksandić) i Triplex Confinium - "Hrvatska riječna višegraničja" (voditeljica: doc. dr. Nataša Štefanec) Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Urednici / Editors-in-chief:

Hrvoje Petrić, Drago Roksandić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moačanin, Hrvoje Petrić, Drago Roksandić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksandić - predsjednik (Zagreb, Hrvatska), Daniel Barić (Le Havre-Pariz, Francuska), Slaven Bertoša (Pula, Hrvatska), Zrinka Blažević (Zagreb, Hrvatska), Tatjana Buklijaš (Auckland, New Zealand), Boris Golec (Ljubljana, Slovenija), Hrvoje Gračanin (Zagreb, Hrvatska), Andrej Hozjan (Maribor, Slovenija), Halil İnalçik (Ankara, Turska), Egidio Ivetic (Padova, Italija), Silviije Jerčinović (Križevci, Hrvatska), Karl Kaser (Graz, Austrija), Isao Koshimura (Tokio, Japan), Marino Manin (Zagreb, Hrvatska), Christof Mauch (München, Njemačka), Kristina Milković (Zagreb, Hrvatska), Ivan Mirnik (Zagreb, Hrvatska), Mirjana Morosini Dominick (Washington D.C., SAD), Lajos Rácz (Szeged, Mađarska), Gordan Ravančić (Zagreb, Hrvatska), Marko Šarić (Zagreb, Hrvatska), Mladen Tomorad (Zagreb, Hrvatska), Jaroslav Vencalek (Ostrava, Češka), Milan Vrbanus (Slavonski Brod, Hrvatska), Zlata Živaković Kerže (Osijek, Hrvatska)

Prijelom / Layout:

Meridijani, Alan Čaplar

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

ISSN:

1845-5867

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2010.

Na naslovnici / Cover:

Vrh Kalnika Vranilac / Vranilac, Peak on Kalnik Hills
foto / photo: Alan Čaplar

Adresa uredništva / Mailing adress:

Hrvoje Petrić (urednik)
Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: h.petric@inet.hr

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH i Koprivničko-križevačke županije
